2024/597

7.3.2024

# DOPORUČENÍ KOMISE (EU) 2024/597

## ze dne 18. prosince 2023

## k návrhu aktualizovaného integrovaného vnitrostátního plánu Portugalska v oblasti energetiky a klimatu na období 2021–2030 a k souladu opatření Portugalska s unijním cílem klimatické neutrality a se zajištěním pokroku v oblasti adaptace

**(Pouze portugalské znění je závazné)**

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 292 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1999 ze dne 11. prosince 2018 o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 663/2009 a (ES) č. 715/2009, směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU a 2013/30/EU, směrnice Rady 2009/119/ES a (EU) 2015/652 a zrušuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 525/2013 ([1]), a zejména na čl. 9 odst. 2 a čl. 14 odst. 6 uvedeného nařízení,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1119 ze dne 30. června 2021, kterým se stanoví rámec pro dosažení klimatické neutrality a mění nařízení (ES) č. 401/2009 a nařízení (EU) 2018/1999 ([2]), a zejména na čl. 7 odst. 2 uvedeného nařízení,

vzhledem k těmto důvodům:

*Doporučení k návrhu aktualizovaného integrovaného vnitrostátního plánu Portugalska v oblasti energetiky a klimatu (NKEP) na období 2021–2030*

(1) Portugalsko předložilo návrh aktualizovaného integrovaného vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu dne 30. června 2023.

(2) Článek 3 a příloha I nařízení (EU) 2018/1999 (dále jen „nařízení o správě“) stanoví prvky, které má aktualizovaný integrovaný vnitrostátní plán v oblasti energetiky a klimatu obsahovat. V prosinci 2022 přijala Komise pokyny pro členské státy týkající se procesu a rozsahu přípravy návrhu a konečné verze aktualizovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu ([3]). V pokynech byly určeny osvědčené postupy a popsány důsledky nedávného politického, právního a geopolitického vývoje v politikách v oblasti energetiky a klimatu.

(3) V souvislosti s plánem REPowerEU ([4]) a v rámci cyklů evropského semestru 2022 a 2023 se Komise výrazně zaměřila na reformní a investiční potřeby členských států v oblasti energetiky a klimatu, aby urychlením ekologické a spravedlivé transformace posílila energetickou bezpečnost a cenovou dostupnost. To se odráží ve zprávách o Portugalsku 2022 a 2023 ([5]) a v doporučeních Rady pro Portugalsko ([6]). Nejnovější doporučení Rady pro zemi by měly členské státy zohlednit v konečných verzích svých aktualizovaných integrovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu.

([1]) Úř. věst. L 328, 21.12.2018, s. 1.
([2]) Úř. věst. L 243, 9.7.2021, s. 1.
([3]) Úř. C 495, 29.12.2022, s. 24
([4]) COM(2022) 230 final.
([5]) SWD(2022) 623 final; SWD(2023) 622 final.
([6]) doporučení pro Doporučení Rady (2022/C 334/22), doporučení pro doporučení Rady (2023/C 312/22)

(4) Doporučení Komise týkající se plnění vnitrostátních cílů podle nařízení o „sdílení úsilí“ ([7]) vycházejí z pravděpodobnosti, že členské státy dodrží cíle pro rok 2030, s přihlédnutím k pravidlům pro využívání flexibility podle uvedeného nařízení.

(5) Cílem doporučení Komise týkajících se zachycování, využití a ukládání uhlíku (CCUS) je získat přehled o zamýšleném zavádění těchto technologií na vnitrostátní úrovni, včetně informací o ročních objemech $CO_2$, u nichž se plánuje, že budou do roku 2030 zachyceny, v členění podle zdroje zachyceného $CO_2$ pocházejícího ze zařízení, na něž se vztahuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES ([8]), nebo z jiných zdrojů, jako jsou biogenní zdroje nebo zachycování přímo ze vzduchu; o plánované dopravní infrastruktuře pro $CO_2$ a o případné vnitrostátní kapacitě pro ukládání $CO_2$ a objemech vtláčení $CO_2$, u nichž se plánuje, že budou v roce 2030 k dispozici.

(6) Doporučení Komise týkající se výkonnosti podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/841(nařízení o využívání půdy, změnách ve využívání půdy a lesnictví – dále jen „nařízení o LULUCF“) ([9]) se zabývají tím, jak členský stát naplňuje pravidlo nulového pasivního zůstatku na období 2021–2025 (období 1) a svůj vnitrostátní cíl pro období 2026–2030 (období 2) s přihlédnutím k pravidlům pro využívání flexibility stanoveným v uvedeném nařízení. Doporučení Komise rovněž zohledňují, že v období 1 budou případná překročení emisí podle nařízení o LULUCF automaticky převedena pod nařízení o „sdílení úsilí“.

(7) Má-li adaptace na změnu klimatu náležitě podpořit dosažení cílů v oblasti energetiky a zmírňování změny klimatu, je nezbytné identifikovat potenciální nebezpečí, která jsou se změnou klimatu spojená, a analyzovat zranitelnosti a rizika v oblasti klimatu, které mohou mít dopad na příslušné oblasti nebo odvětví. Doporučení Komise týkající se adaptace zohledňují, v jaké míře Portugalsko do svého aktualizovaného NKEP začlenilo adaptační cíle, které zohledňují klimatická rizika, jež by Portugalsku mohla bránit v plnění cílů a úkolů energetické unie. Bez konkrétních adaptačních politik a opatření, plánovaných a prováděných, je dosažení cílů v jednotlivých rozměrech energetické unie ohroženo. V situaci měnících se klimatických podmínek vyžaduje zvláštní pozornost hospodaření s vodou, a to s ohledem na rizika narušení dodávek elektřiny, neboť povodně, vysoké teploty a sucho mají dopad na výrobu energie.

(8) Doporučení Komise týkající se ambicí v oblasti energie z obnovitelných zdrojů vycházejí ze vzorce stanoveného v příloze II nařízení (EU) 2018/1999, který je založen na objektivních kritériích, a z hlavních politik a opatření, které v NKEP Portugalska chybí, aby bylo možné včas a nákladově efektivním způsobem dosáhnout vnitrostátního příspěvku Portugalska k závaznému cíli Unie v oblasti energie z obnovitelných zdrojů ve výši nejméně 42,5 % v roce 2030, a to se společným úsilím o jeho zvýšení na 45 % podle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 ([10]), pokud jde o podporu energie z obnovitelných zdrojů. Doporučení Komise rovněž vycházejí z příspěvku Portugalska ke specifickým cílům článků 15a, 22a, 23, 24 a 25 uvedené směrnice a ze souvisejících politik a opatření k jejímu rychlému provedení ve vnitrostátním právu a uplatňování. Doporučení odrážejí význam rozvoje komplexního dlouhodobého plánování pro zavádění energie z obnovitelných zdrojů, a zejména větrné energie, s cílem zvýšit viditelnost evropského výrobního odvětví a provozovatelů sítí v souladu s evropským balíčkem opatření v oblasti větrné energie ([11]).

([7]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/842 ze dne 30. května 2018 (Úř. věst. L 156, 19.6.2018, s. 26), ve znění nařízení (EU) 2023/857 ze dne 19. dubna 2023 (Úř. věst. L 111, 26.4.2023, s. 1).

([8]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES ze dne 13. října 2003 o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů ve Společenství a o změně směrnice Rady 96/61/ES (Úř. věst. L 275, 25.10.2003, s. 32).

([9]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/841 ze dne 30. května 2018 o zahrnutí emisí skleníkových plynů a jejich pohlcování v důsledku využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví do rámce politiky v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030 a o změně nařízení (EU) č. 525/2013 a rozhodnutí č. 529/2013/EU (Úř. věst. L 156, 19.6.2018, s. 1), ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/839 ze dne 19. dubna 2023 (Úř. věst. L 107, 21.4.2023, s. 1).

([10]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 ze dne 11. prosince 2018 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů (Úř. věst. L 328, 21.12.2018, s. 82), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/2413 ze dne 18. října 2023 (Úř. věst. L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj).

([11]) Sdělení o Evropském akčním plánu pro větrnou energii, COM(2023) 669 final ze dne 24. října 2023, a sdělení o plnění cílů EU v oblasti obnovitelné energie na moři, COM(2023) 668 final.

(9) Doporučení Komise týkající se vnitrostátního příspěvku v oblasti energetické účinnosti vycházejí z článku 4 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/1791 ([12]) o energetické účinnosti a vzorce v příloze I uvedené směrnice a ze souvisejících politik a opatření, kterými se provádí.

(10) Doporučení Komise se zaměřují zvláště na úkoly, cíle a příspěvky a související politiky a opatření k naplnění plánu REPowerEU za účelem rychlého ukončení závislosti na ruských fosilních palivech. Jsou v nich zohledněny zkušenosti získané při provádění balíčku „Bezpečná zima díky úsporám plynu“ ([13]). Doporučení odrážejí naléhavou nutnost posílit odolnost energetického systému s ohledem na povinnosti vyplývající z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/941 ([14]) o rizikové připravenosti v odvětví elektroenergetiky a nařízení Evropskoho parlamentu a Rady (EU) 2017/1938 ([15]) o bezpečnosti dodávek zemního plynu a v souladu s doporučením Komise o ukládání energie ([16]).

(11) Doporučení Komise zohledňují potřebu urychlit integraci vnitřního trhu s energií s cílem zvýšit úlohu flexibility a posílit postavení spotřebitelů a zajistit jejich ochranu. Zohledňují rovněž důležitost zjištění počtu domácností trpících energetickou chudobou v souladu s požadavky článku 3 nařízení (EU) 2018/1999 a doporučení Komise (EU) 2023/2407 ([17]).

(12) Doporučení Komise odrážejí význam zajištění dostatečných investic do výzkumu a inovací v oblasti čisté energie s cílem podpořit jejich rozvoj a výrobní kapacity, včetně vhodných politik a opatření pro energeticky náročná průmyslová odvětví a další podniky, a dále potřebu zvýšit kvalifikaci pracovní síly pro průmysl s nulovými čistými emisemi s cílem upevnit v Unii silnou, konkurenceschopnou a čistou ekonomiku.

(13) Doporučení Komise vycházejí ze závazků přijatých v rámci Pařížské dohody, pokud jde o postupný útlum využívání fosilních paliv, jakož i z důležitosti postupného ukončování dotací na fosilní paliva.

(14) Doporučení Komise týkající se investičních potřeb navazují na její posouzení, zda návrh aktualizovaného plánu poskytuje celkový přehled investičních potřeb k dosažení cílů, úkolů a příspěvků pro všechny rozměry energetické unie, zda uvádí zdroje financování a rozlišuje přitom soukromé a veřejné zdroje, zda jsou investice, které plán uvádí, v souladu s plánem Portugalska pro oživení a odolnost, portugalskými plány spravedlivé územní transformace a doporučeními pro Portugalsko na období 2022–2023 vydanými v rámci evropského semestru a zda návrh zahrnuje důkladné makroekonomické posouzení plánovaných politik a opatření. NKEP by měl zajistit transparentnost a předvídatelnost vnitrostátních politik a opatření, aby se posílila investiční jistota.

(15) Doporučení Komise odrážejí zásadní význam širokých regionálních konzultací a zajištění včasné a inkluzivní konzultace o plánu, včetně účinné účasti veřejnosti s dostatečnými informacemi a časovým rámcem, v souladu s Aarhuskou úmluvou ([18]).

([12]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/1791 ze dne 13. září 2023 o energetické účinnosti a o změně nařízení (EU) 2023/955 (Úř. věst. L 231, 20.9.2023, s. 1).

([13]) Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, „Bezpečná zima díky úsporám plynu“, COM(2022) 360 final.

([14]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/941 ze dne 5. června 2019 o rizikové připravenosti v odvětví elektroenergetiky a o zrušení směrnice 2005/89/ES (Úř. věst. L 158, 14.6.2019, s. 1).

([15]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1938 ze dne 25. října 2017 o opatřeních na zajištění bezpečnosti dodávek zemního plynu a o zrušení nařízení (EU) č. 994/2010 (Úř. věst. L 280, 28.10.2017, s. 1).

([16]) Doporučení Komise ze dne 14. března 2023 o ukládání energie – podpora dekarbonizovaného a bezpečného energetického systému EU, Úř. věst. C 103, 20.3.2023, s. 1.

([17]) Doporučení Komise (EU) 2023/2407 ze dne 20. října 2023 týkající se energetické chudoby, C(2023) 4080 (Úř. věst. L, 2023/2407, 23.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2407/oj).

([18]) Úmluva o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně ve věcech životního prostředí ze dne 25. června 1998 (Aarhuská úmluva).

(16) Doporučení Komise týkající se spravedlivé transformace odrážejí posouzení toho, zda portugalský plán dostatečně podrobně identifikuje příslušné sociální dopady klimatické a energetické transformace a její dopady na zaměstnanost a dovednosti a zda popisuje odpovídající doprovodné politiky a opatření, které spravedlivou transformaci podporují, a zda současně přispívá k prosazování lidských práv a genderové rovnosti.

(17) Doporučení Komise Portugalsku vycházejí z posouzení jeho návrhu aktualizovaného integrovaného vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu ([19]), které se zveřejňuje souběžně s tímto doporučením.

(18) Portugalsko by mělo tato doporučení náležitě zohlednit při vytváření konečné verze svého aktualizovaného integrovaného NKEP, který má být předložen do 30. června 2024.

*Doporučení týkající se souladu s unijním cílem klimatické neutrality a se zajištěním pokroku v oblasti adaptace*

(19) Podle nařízení (EU) 2021/1119 (evropský právní rámec pro klima) je Komise povinna posoudit soulad vnitrostátních opatření s cílem klimatické neutrality a se zajištěním pokroku v oblasti adaptace. Soulad opatření Portugalska s těmito cíli již Komise posoudila ([20]). Níže uvedená doporučení z uvedeného posouzení vycházejí. Portugalsko by mělo tato doporučení náležitě zohlednit a naplnit je v souladu s evropským právním rámcem pro klima.

(20) Nejohroženějšími komunitami jsou ty, u nichž je vyšší pravděpodobnost, že budou změnou klimatu zasaženy. Nerovnoměrné vystavení různých regionů a socioekonomických skupin dopadům změny klimatu a jejich zranitelnost vůči těmto dopadům mají za následek, že se již existující nerovnosti a zranitelnost prohlubují. Nerovnoměrnou zátěž spojenou s klimatickými riziky by měla snížit spravedlivá odolnost; ta by také měla zajistit, aby byly přínosy adaptace rozděleny spravedlivě. Místní úroveň má pravomoci, které mohou mít na odolnost vůči změně klimatu širší dopad. Velký význam má vypracování a provádění adaptačních politik na nižší než celostátní úrovni.

DOPORUČUJE PORTUGALSKU:

**POKUD JDE O NÁVRH AKTUALIZOVANÉHO VNITROSTÁTNÍHO PLÁNU V OBLASTI ENERGETIKY A KLIMATU PODLE NAŘÍZENÍ (EU) 2018/1999**

1. Poskytnout projekce, aby bylo patrné, jak stávající a plánované politiky a opatření zajistí splnění vnitrostátního cíle v oblasti emisí skleníkových plynů v podobě snížení o 42 % v roce 2030 ve srovnání s úrovněmi z roku 2005 podle nařízení o „sdílení úsilí“. V případě potřeby specifikovat další politiky a opatření, a to i v případě metanu, $N_2O$ a F-plynů z průmyslových procesů a používání produktů, zemědělství a nakládání s odpady, nebo způsob, jak budou k zajištění souladu využity možnosti flexibility, které nařízení o „sdílení úsilí“ nabízí. Doplnit informace o politikách a opatřeních a v této souvislosti jasně vymezit jejich oblast působnosti, harmonogram a pokud možno očekávaný dopad na snížení emisí skleníkových plynů, a to i v případě opatření v programech financování Unie, jako je společná zemědělská politika.

2. Určit objem emisí $CO_2$, které by mohly být do roku 2030 každoročně zachyceny, včetně zdroje. Uvést podrobnosti o způsobu dopravy zachyceného $CO_2$. Určit celkovou kapacitu pro ukládání $CO_2$ a objemy vtláčení $CO_2$, které budou do roku 2030 k dispozici.

3. Aktualizovat odhady týkající se odvětví LULUCF tak, aby odrážely metodický přezkum prováděný v rámci národních inventur, a kvantifikovat očekávané dopady uvedených politik a opatření, aby se zajistilo, že pohlcení skleníkových plynů v tomto odvětví bude účinně sladěno s pravidlem „nulového pasivního zůstatku“ do roku 2025, s cílem EU pro čisté pohlcení do roku 2030 ve výši −310 milionů tun ekvivalentu $CO_2$ a s vnitrostátním cílem pro pohlcení ve výši −968 kilotun ekvivalentu $CO_2$ stanoveným v nařízení (EU) 2018/841. Poskytnout jasné informace o tom, jak jsou veřejné prostředky (jak unijní fondy, včetně společné zemědělské politiky, tak státní podpora) a soukromé financování prostřednictvím režimů uhlíkového zemědělství důsledně a účinně využívány k dosažení vnitrostátního cíle pro čisté pohlcení. Poskytnout informace o stavu a pokroku, kterého má být dosaženo při zajišťování zlepšení směrem k vyšším úrovním přesnosti/zeměpisně přesným souborům údajů pro monitorování, vykazování a ověřování v souladu s částí 3 přílohy V nařízení (EU) 2018/1999.

([19]) SWD(2023) 922.

([20]) Zpráva o pokroku EU při provádění opatření v oblasti klimatu za rok 2023, COM(2023) 653 final, a pracovní dokument útvarů Komise o posouzení pokroku v oblasti přizpůsobení se změně klimatu v jednotlivých členských státech podle evropského právního rámce pro klima, SWD(2023) 932 final.

4. Poskytnout doplňující analýzu příslušných zranitelností a rizik v oblasti klimatu, pokud jde o dosažení vnitrostátních cílů, úkolů a příspěvků a politiky a opatření v jednotlivých rozměrech energetické unie. Lépe popsat a kvantifikovat vazbu na konkrétní cíle a politiky energetické unie, které by adaptační politiky a opatření měly podporovat. V situaci měnících se klimatických podmínek věnovat zvláštní pozornost hospodaření s vodou, a to s ohledem na rizika narušení dodávek elektřiny, neboť povodně, vysoké teploty a sucho mají dopad na výrobu energie.

5. Zvýšit ambici, pokud jde o dosažení podílu obnovitelných zdrojů energie, aby tento podíl činil nejméně 51 % a přispěl k dosažení závazného cíle EU v oblasti energie z obnovitelných zdrojů pro rok 2030 stanoveného v čl. 3 odst. 1 směrnice (EU) 2018/2001 ve znění směrnice (EU) 2023/2413, v souladu se vzorcem uvedeným v příloze II nařízení (EU) 2018/1999. Uvést orientační trajektorii, která dosahuje referenčních bodů pro roky 2025 a 2027 podle čl. 4 písm. a) bodu 2 nařízení (EU) 2018/1999.

6. Poskytnout odhadované trajektorie a dlouhodobý plán zavádění technologií v oblasti energie z obnovitelných zdrojů v příštích deseti letech s výhledem do roku 2040. Zahrnout orientační cíl pro inovativní technologie v oblasti energie z obnovitelných zdrojů v souladu se směrnicí (EU) 2018/2001 v platném znění. Zahrnout konkrétní cíle přispívající k orientačnímu dílčímu cíli v oblasti budov a průmyslu pro rok 2030 a závazný dílčí cíl pro paliva z obnovitelných zdrojů nebiologického původu používaná v průmyslu pro rok 2030 v souladu se směrnicí (EU) 2018/2001 v platném znění. Zahrnout závazné cíle v oblasti vytápění a chlazení na období 2021–2025 i 2026–2030 a zahrnout orientační cíl pro dosažení navýšení stanovených v příloze IA směrnice (EU) 2018/2001. Zahrnout orientační cíl v oblasti dálkového vytápění a chlazení na období 2021–2030. Upřesnit, jakého cíle hodlá Portugalsko dosáhnout v odvětví dopravy pomocí povinnosti uložené dodavatelům paliv, a to i prostřednictvím dílčího cíle pro pokročilá biopaliva a paliva z obnovitelných zdrojů nebiologického původu, přičemž je třeba zajistit, aby byla dodržena minimální úroveň paliv z obnovitelných zdrojů nebiologického původu v roce 2030.

7. Zahrnout podrobné a kvantifikované politiky a opatření způsobem, který umožní včasné a nákladově efektivní dosažení vnitrostátního příspěvku k závaznému cíli EU v oblasti energie z obnovitelných zdrojů ve výši nejméně 42,5 % do roku 2030, s ohledem na společné úsilí o jeho zvýšení na 45 %. Popsat zejména, jak hodlá urychlit zavádění obnovitelných zdrojů prostřednictvím přijetí smluv o nákupu elektřiny z obnovitelných zdrojů, a zahrnout zveřejnění dlouhodobého harmonogramu s předpokládaným přidělením podpory, který pokrývá nejméně pět následujících let.

8. Zahrnout odhady dodávek biomasy podle výchozích surovin a původu výchozích surovin s rozlišením mezi vnitrostátní výrobou a dovozem. Zahrnout posouzení vnitrostátních dodávek lesní biomasy pro energetické účely v období 2021–2030 v souladu s posílenými kritérii udržitelnosti podle článku 29 směrnice (EU) 2018/2001 v platném znění. Zahrnout posouzení slučitelnosti předpokládaného využívání lesní biomasy pro výrobu energie s povinnostmi Portugalska podle revidovaného nařízení o LULUCF, zejména pro období 2026–2030, spolu s nezbytnými vnitrostátními opatřeními a politikami k zajištění uvedené slučitelnosti. Zahrnout další opatření na podporu udržitelné výroby biometanu, a to s ohledem na potenciál udržitelného bioplynu/biometanu v Portugalsku, profil jeho spotřeby zemního plynu a stávající infrastrukturu a na využívání digestátu a biogenního $CO_2$.

9. V co největší možné míře poskytnout očekávaný harmonogram kroků vedoucích k přijetí legislativních a nelegislativních politik a opatření, kterými se ustanovení směrnice (EU) 2018/2001 v platném znění provádějí ve vnitrostátním právu a uplatňují, zejména pokud jde o opatření uvedená výše v předchozích bodech.

10. Zahrnout vnitrostátní příspěvek v oblasti energetické účinnosti založený na konečné spotřebě energie k závaznému cíli EU v oblasti konečné spotřeby energie pro rok 2030 v souladu s článkem 4 a přílohou I směrnice (EU) 2023/1791 nebo rovnající se revidovanému orientačnímu vnitrostátnímu příspěvku, který Komise podle čl. 4 odst. 5 uvedené směrnice předloží každému členskému státu do 1. března 2024. Zahrnout vnitrostátní příspěvek v oblasti energetické účinnosti týkající se spotřeby primární energie k orientačnímu cíli týkajícímu se spotřeby primární energie v EU v souladu s článkem 4 a přílohou I směrnice (EU) 2023/1791. Specifikovat objem snížení spotřeby energie, kterého mají dosáhnout všechny veřejné subjekty, v členění podle odvětví, a celkovou podlahovou plochu vytápěných nebo chlazených budov ve vlastnictví veřejných subjektů, které mají být každoročně renovovány, nebo odpovídající roční úspory energie, jichž má být dosaženo.

11. Uvést úplné politiky a opatření k dosažení vnitrostátních příspěvků v oblasti energetické účinnosti a zejména popsat, jak bude naplňována zásada „energetická účinnost v první řadě“. Specifikovat robustní programy financování a režimy podpory v oblasti energetické účinnosti, které jsou schopny mobilizovat soukromé investice a dodatečné spolufinancování. Poskytnout informace o opatřeních v oblasti úspor energie, aby se zajistilo dosažení požadovaného objemu kumulativních úspor energie v konečné spotřebě do roku 2030, jakož i o opatřeních na podporu energetických auditů a systémů hospodaření s energií.

12. Zahrnout aktualizované úrovně ambicí pro zajištění energeticky vysoce účinného a dekarbonizovaného vnitrostátního fondu budov a transformaci stávajících budov na budovy s nulovými emisemi do roku 2050. Zahrnout průběžné milníky pro roky 2030 a 2040 a srovnání těchto milníků s nejnovější dlouhodobou strategií renovací. Zahrnout více informací o souvisejících opatřeních pro budovy a poskytnout jejich očekávaný dopad z hlediska úspor energie.

13. Posílit odolnost energetického systému stanovením jasných cílů a opatření pro řešení omezených nebo přerušených dodávek a předložením politik a opatření, kterými se naléhavá nutnost adaptace na změnu klimatu začlení do energetického systému. Posoudit přiměřenost ropné infrastruktury (včetně rafinérií a zásob ropy) vzhledem k očekávanému poklesu poptávky po ropě a k přechodu na nízkouhlíkové alternativy.

14. Předložit jasné cíle a úkoly týkající se reakce na poptávku, aby se na základě posouzení potřeb flexibility zlepšila flexibilita energetického systému, a k usnadnění integrace do energetického systému v souvislosti s článkem 20a směrnice (EU) 2018/2001 v platném znění. Nastínit opatření na podporu konkurenceschopnějších maloobchodních trhů a posílení postavení spotřebitelů na maloobchodním trhu.

15. Podrobněji rozpracovat přístup k řešení energetické chudoby tak, aby zahrnoval vyhodnocení situace domácností, které jí jsou aktuálně postiženy, a obsahoval konkrétní měřitelný cíl jejího snížení, jak požaduje nařízení (EU) 2018/1999, přičemž se zohlední doporučení Komise (EU) 2023/2407. Poskytnout další podrobnosti o stávajících a potenciálních opatřeních k řešení energetické chudoby a o vyhrazených finančních zdrojích z hlediska sociální politiky (cenová dostupnost) i strukturálních opatření v oblasti energetiky, zejména pokud jde o přístup k opatřením v oblasti energetické účinnosti, renovaci budov a energie z obnovitelných zdrojů. Vysvětlit, jak se ke zmírnění energetické chudoby předpokládá zavedení využívání opatření v oblasti energetické účinnosti v rámci systému povinného zvyšování energetické účinnosti, jak požaduje nařízení (EU) 2018/1999.

16. Podrobněji vyjasnit vnitrostátní cíle v oblasti výzkumu, inovací a konkurenceschopnosti za účelem zavádění čistých technologií a v této souvislosti stanovit cestu pro roky 2030 a 2050 na podporu dekarbonizace průmyslu a přechodu podniků na klimaticky neutrální a oběhové hospodářství. Předložit politiky a opatření na podporu rozvoje projektů pro nulové čisté emise, včetně těch, které jsou relevantní pro energeticky náročná odvětví. Popsat předvídatelný a zjednodušený regulační rámec pro povolovací postupy a způsob, jakým bude tam, kde je to potřebné, zjednodušen přístup k vnitrostátnímu financování. Poskytnout podrobné politiky a opatření, které umožní digitalizaci energetického systému a rozvoj dovedností souvisejících s čistou energií a usnadní otevřený obchod pro odolné a udržitelné dodavatelské řetězce klíčových součástí a zařízení pro nulové čisté emise.

17. Specifikovat reformy a opatření k mobilizaci soukromých investic, které jsou potřebné k dosažení cílů v oblasti energetiky a klimatu. Zlepšit a rozšířit analýzu investičních potřeb tak, aby zahrnovala komplexní a ucelený přehled potřeb veřejných a soukromých investic v souhrnu a v členění podle odvětví. Doplnit přístup „shora dolů“ pro celé hospodářství projektově specifickým posouzením „zdola nahoru“. Uvést rozpis celkových investičních potřeb s dalšími informacemi o vnitrostátních, regionálních a unijních zdrojích financování a také o soukromých finančních zdrojích, které mají být mobilizovány. Přidat stručný popis typu režimu finanční podpory zvoleného pro provádění politik a opatření, které jsou financovány z veřejného rozpočtu, financování ze strany Unie a využívání kombinovaných finančních nástrojů využívajících granty, půjčky, technickou pomoc a veřejné záruky, včetně úlohy vnitrostátních podpůrných bank v příslušných režimech a/nebo způsobu mobilizace soukromého financování. Zvážit jako možný zdroj financování nákladově efektivní provádění převodů do jiných členských států podle nařízení o „sdílení úsilí“. Poskytnout důkladné posouzení makroekonomického dopadu plánovaných politik a opatření.

18. Nastínit, jak jsou politiky a opatření obsažené v aktualizovaném plánu sladěny s portugalským plánem pro oživení a odolnost a jeho kapitolou REPowerEU.

19. Podrobněji vysvětlit, jak a do kdy hodlá Portugalsko ukončit dotace na fosilní paliva.

20. Poskytnout podrobnější informace o důsledcích klimatické a energetické transformace v sociální oblasti a v oblasti zaměstnanosti a dovedností nebo o jakýchkoli jiných distribučních dopadech této transformace a o plánovaných cílech, politikách a opatřeních na podporu spravedlivé transformace. Specifikovat formu podpory, dopad iniciativ, cílové skupiny a vyčleněné zdroje s ohledem na doporučení Rady ohledně zajištění spravedlivé transformace na klimatickou neutralitu ([21]). V co největší možné míře zahrnout více prvků, které poskytnou odpovídající analytický základ pro přípravu budoucího sociálního klimatického plánu v souladu s nařízením (EU) 2023/955 ([22]), včetně informací o tom, jak posoudit výzvy a sociální dopady systému obchodování s emisemi pro spalování paliv v budovách, silniční dopravě a dalších odvětvích na nejzranitelnější skupiny, a určit potenciální příjemce prostředků a příslušný rámec politiky. Vysvětlit, jak rámec politik stanovený v NKEP přispěje k vypracování sociálního klimatického plánu Portugalska a jak bude zajištěna soudržnost mezi oběma plány.

21. Poskytnout jasný a podrobný přehled o tom, jak konzultační proces umožnil širokou veřejnou účast všech příslušných orgánů, občanů a zúčastněných stran, včetně sociálních partnerů, na vypracování návrhu i konečné verze aktualizovaného plánu. Poskytnout shrnutí názorů vyjádřených různými aktéry a souhrn toho, jak jsou názory vyjádřené během konzultací v plánu promítnuty.

22. Rozšířit již tak dobrou regionální spolupráci se sousedními zeměmi, zejména popsáním toho, jak Portugalsko plánuje do roku 2025 vytvořit rámec pro spolupráci s jinými členskými státy v souladu s článkem 9 směrnice (EU) 2018/2001 v platném znění. Usnadnit přijetí společné dohody o solidaritě pro zajištění bezpečnosti dodávek plynu se sousedními zeměmi (Španělskem).

**POKUD JDE O SOULAD VNITROSTÁTNÍCH OPATŘENÍ S CÍLEM KLIMATICKÉ NEUTRALITY A SE ZAJIŠTĚNÍM POKROKU V OBLASTI ADAPTACE PODLE NAŘÍZENÍ (EU) 2021/1119**

1. Zapojit do tvorby a provádění adaptační politiky Portugalska zúčastněné strany, které jsou vůči dopadům změny klimatu obzvláště zranitelné. Dokumentovat postupy a výsledky uvedených konzultací. Zavést nebo zlepšit mechanismy, které zajistí, aby byly politiky na nižší než celostátní úrovni pravidelně přezkoumávány a aktualizovány.

V Bruselu dne 18. prosince 2023.

*Za Komisi*
Kadri SIMSON
*členka Komise*

([21]) Doporučení Rady ze dne 16. června 2022 ohledně zajištění spravedlivé transformace na klimatickou neutralitu (Úř. věst. C 243, 27.6.2022, s. 35).

([22]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/955 ze dne 10. května 2023, kterým se zřizuje Sociální klimatický fond a mění nařízení (EU) 2021/1060 (Úř. věst. L 130, 16.5.2023, s. 1).